

ШЫҢ

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди
Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

1971 чыл
ФЕВРАЛЬ
24
СРЕДА
№ 47 (8507)
Өртөө 2 көп

СОВЕТ ТӨРЭЭН ЧҮРТТУҢ КАМГАЛААЛЫНДА

Февраль 22-де Совет Армияның Төп театрына Москва хоорайның ажилчы чоннарының төлөөлүкчилери, партия, совет, профсоюз болгаш комсомол организацияларының аймакчалылары, эртемдер, литература, болгаш уран чүүлүдү аймакчалылары, найысылал гарнизонунуң дайынчылары, шеригниң көсүк начальниктери, хамааты дайынчы болгаш Аза-чурттуң Улуг дайынчыны кириктичилери чыгып, Аңза Совет Армияның болгаш Шериг-Далай Фодукуң 53 чыл өйгө тураскааткан хурал болган. СЭКП Москва хоорайның секретары Л. А. Борисов хуралды ачыткан. Найысылалдың ажилчы чоннарының өмүзүндө ол дайынчы болгаш политиктиң бөлөктөгү, бистиң ынан Төрөөн чуртувустуң камгалап күчүн улам ыңай быылызгарына чаа-чаа

улуг чекиштинериниң чедип алырын Совет Армияның болгаш Шериг-Далай Фодукуң дайынчыларына күзөткөн. Хуралдың киришчилери хундулуг президиуму СЭКП ТИ-ның Политбюроу составыг кылдыр улуг сөрүк киришчилерине соңгаан. Совет Чепсентиг Күштериниң 53 чыл өйгө, дугайында илеткелди ССРЭ-ниң камгалап министриниң ораманчызы Совет Эвилелиниң Маршалы П. Ф. Баттичкин кылган. Хуралдың киришчилери СЭКП Төп Комитетинге, ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумуна болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелине байырлыг чагыны үн-биле чоруткан. (СЭТА).

КҮРПЛАННЫҢ 50 ЧЫЛ ОЮНГА ТУРАСКААТКАН БАЙЫРЛЫГ ХУРАЛГА, СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ ПЛАН ОРГАННАРЫНЫҢ БҮГҮ АЖЫЛДАКЧЫЛАРЫНГА

Эртем эштер!
Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиясының Төп Комитетин, ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумун болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелин Күрпаланың бежен чыл оюнга тураскааткан байырлыг хуралдың киришчилеринге, Совет Күрпаланың план органнарының бүгү ажилдакчыларына бо кайгычытыг хунге холбаштыр кайгы байырын чедирип, чүрөктүг хамыондан амыр-мендизин айтырын тур.

1921 чылдың февраль 22-де В. И. Ленинниң инициативасын баулаар Күрпаланың ишти-план комиссиязын тургузар дугайында деректер чагыны аай планга үндөзүшкүзү бүгү чурттуң хемчээлине улус ажил-агыйын чорударып орталаштаарының эсепин салган. Бөгүн совет кижилер социалисттик планшашкыны бежен чыл ийбешти, экономикалык хөгжүдериң эргелен башкаарының принциптериниң дугайында марксист-ленинчик оределиниң өлүктөзүшкүзү чедип алган төлөп-ишчилер-биле совет-агыйын хамыондан күзөт хамышкыны-биле демдегел турар-дыр.

Коммунисттик партия планшашкыны сайырагыйындар дугайында, ажил-агыйын уурттуруң кол методу болур оң ролон бедир дугайында улуг сатып салымшыкыны салын турар. Коммунисттик партияның экономикалык планшашкының плерели болуп турар улус ажил-агый планнары чаа ийитилеңди тургузарында бүгү үе-чадаларында ажил-агыйын болгаш социал чутула сорулгалары шийитилээрине планшашкыны болгаш мобилизация күш болуп келген.

Совет экономиканың өздүздүгүн бедик болгаш туртуштү темптери, эртемниң болгаш култураның чектелешкини, чонун чаагай амырларын кудурушкуну ажил-агыйын социалисттик планын системаның аажок улуг тургузуучу артаралары болгаш артык күштерин көргүзүп турар. Социалисттик планшашкыны хой чымды практикка-биле байланыткан ленинчик теориялар болгаш экономикалык тургузушкунуң совет дүрүзүшкүзү делетеге укур-дузалыг бооп, улустарың эдилең болу берген.

Секки беш чылды чедипкиниң дооскап, бистиң улугу-вус күш-ажылды болгаш планшашкыны бедик көдүрүшкү-биле Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиясының XXIV съездинде уткутур бар чорур. Чурттуң хөгжүдүшкүзү чедип алдыган делешине даанымал, съезд эгезең беш чылда ажилдарың калбак программазы тодардыр. Ол база, коммунизмге ору-биле бистиң ийитилеңди буртунаар шийитилешинде, оң материал-техниктиң бааза-зын тургузарында, чурттуң экономикалык болгаш камгалап күчүзү быылызгарында чутула үе-чада болган турар. Директиваларың төлөвилеңде демдегел-биле алырга, тоску беш чылдың кол сорулгалы база, социалисттик бүдүрүшкү хөгжүдериң бедик темптери, оң ажилымын бедирерине, эртем-техниктиң делешиге болгаш күш-ажылды бүдүрүшкүзү өстүрүшкүзү үндөзүшкүзү, улустуң материалдык болгаш културтуң амырларын делешин узуу-биле көдүрүшкү хандылары болур. Директиваларың төлөвилеңи чутулаажык буртунап, бистиң хой националдык Төрөөн чуртувустуң ажилчы чоннары партияның ажил-агый сорулгаларың чалгыны ил-сетки-биле чутуздатуңу, оларын амырларга боттандырырга күзөл-сорултуң болгаш шийитилерин дилергейен турар.

План органнары улу болгаш харысалгалы ажилды кылдыр — СЭКП-ниң XXIV съездинин Директиваларына дүштүр беш чыл планын ой-шалада ажилдап кызырын болгаш оң даалгаларын улус ажил-агыйын бүгү азе-моларына чедирерин хандылар ужурут.

Бистиң планшашкыны эртемниң болгаш техникалык чаа чедипкиниң оң калаа-биле ажилдарың көргөс турары, бүдүрүшкү фондурларың болгаш капитал салымшыкы-нарың бөр ажилыг чүдүлдери көвүдүрүшкүзү оң узуу-биле дузалан турары, ийитилең бүдүрүшкүзү структураны сайырагыйындары, оң ажилымын бүгү хемчег-биле өстүрерин хандырган турары чутула. Перспективалык болгаш агар уеаң планшашкыны эртемге үндөзүшкүзү болгаш балансылажырын бедирер, делешкэр болгаш адырлар азым-биле планшашкыны бөрү-чогур-биле дүштүрер эргежок чутула. ССРЭ-ниң Күрпаланың ажил-агый планшашкыны таарыштыр каттыштары, социалисттик чурттар-биле экономиканы калы ажилдакыны калбарыры болур.

Кажан улус ажил-агыйын эргелен башкаарының бүгү системаның чаа, улам бедик негедерин салып турар амыр башкаларда план органнарының ажилдакчылары социалисттик планшашкыны практикаын доктаамал сайырагыйындар, марксист-ленинчик экономиканы теорияны хандыр шийитилеңди азыр, боттарың ажилың стилин болгаш арга-методтары ажилдер ужурут.

Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиясының Төп Комитетин, ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумун болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелин Күрпаланың болгаш бүгү план органнарының ажилдакчылары совет ийитилеңди улам ыңай хөгжүдүшкүзү боттарың бүгү күштерин, билгалары болгаш дүрүзүшкүзү моон соңгаар-да бөр, коммунисттик тургузушкунуң сорулгалары шийитилээрине төлөпте салымшыкыны кынар дээрине басыг бүдүрелди алергейен тур.

Маадрың совет улуска алдар!

Ленинниң туу-биле совет улусту коммунизмин чаа-чаа тийлелдерине бүдүрелди баштап бар чоруту Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиясы делетерин!

СЭКП ТӨП КОМИТЕДИ ССРЭ-НИҢ ДЭЭДИ СОВЕДИНИҢ ПРЕЗИДИУМУ ССРЭ-НИҢ МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИ

КҮРПЛАННЫҢ 50 ЧЫЛЫ

Чурттуң Күрпаланың болгаш план органнарының 50 чылды тураскааткан байырлыг хурал февраль 22-де Москвада, Кремльдин Съездлер ордузунга болган. Президиумга эштер Л. И. Брежнев, А. Д. Кирпленко, А. Н. Косыгин, Н. В. Подгорный, М. А. Сузов, В. В. Гришин, М. С. Соломеев олар юстуң келдире, чыгылаар димит-гиздиң чашаашкыны-биле утгаан. СЭКП ТК-ның Политбюроулуң кежигүнү, секретары М. А. Сузов СЭКП Төп Комитетинин, ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Күрпаланың 50 чылды тураскааткан байырлыг хуралга, Совет Эвилелиниң план органнарының бүгү ажилдакчыларыг байырлыг тааганым номчаан. ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазын ораманчызы, ССРЭ-ниң Күрпаланың даргазы Н. К. Байбаков илеткед кылган. (СЭТА).

Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиясының XIV область конференциязы Информастыг дыңнадыг

Партияның область конференциязы бодунун ажилы Кызылга дүүн үргүзүлүз. Эртеңи хуралга СЭКП обкомунун ажилының дугайында доктаал бир үн-биле хүлээп алдынган. 1971—1975 чылдарда ССРЭ-ниң улус ажил-агыйын хөгжүдериң беш чыл планының талазы-биле СЭКП-ниң XXIV съездинин Директиваларының төлөвилелиниң дугайында илеткелди СЭКП обкомунун ийги секретары эш В. Н. Филиппов кылган. 1971—1975 чылдарда ССРЭ-ниң улус ажил-агыйын хөгжүдериң беш чыл планының талазы-биле илеткелге хамаарыштыр: СЭКП Эрзин райкомунун бирги секретары эш А. Ч. Монгуш, «Тыва даг-дүг» комбинаттың директору эш В. А. Ухов, Тыва АССР-ниң шериг комиссары П. И. Григоренко, республи-

каның Күрпаланың даргазы эш М. С. Салчак, «Тыва кобальт» комбинаттың директору эш А. И. Ванжа, «Тыва тууду» трестин эргелекчи эш Ч. Д. Б. Ондар, республиканың көдээ ажил-агый министр эш Т. Т. Лаасол олар санал бергеннер. 1971—1975 чылдарда ССРЭ-ниң улус ажил-агыйын хөгжүдериң беш чыл планының талазы-биле Директиваларының төлөвилелиниң конференцияның делегаттары изил-биле чүүлүдүзүп турарын илергелээш, ол айтырг талазы-биле чогуур доктаалды хүлээп алган.

СЭКП Тыва обкомунун чаа составын, партияның область организациязының ревизия комиссиязын болгаш Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиясының XXIV съездинге делегаттары конференция сонгаан. Партийжи гимн «Интернационалды» конференцияның делегаттары улуг көдүрүшкү-биле ырлап күөстөгөн. Партияның XIV область конференциязы бодунун ажилы оон-биле дооскан.

Тургузушкунуң өндүр улуг программаны

1971—1975 чылдарда ССРЭ-ниң улус ажил-агыйын хөгжүдериң беш чыл планының талазы-биле СЭКП-ниң XXIV съездинин Директиваларының төлөвилелиниң дугайында СЭКП обкомунун ийги секретары эш В. Н. ФИЛИППОВТУҢ илеткелинден

1971—1975 чылдарда ССРЭ-ниң улус ажил-агыйын хөгжүдериң беш чыл планының талазы-биле СЭКП-ниң XXIV съездинин Директиваларының төлөвилелиниң дугайында илеткелди СЭКП обкомунун ийги секретары эш В. Н. Филиппов кылган. 1971—1975 чылдарда ССРЭ-ниң улус ажил-агыйын хөгжүдериң беш чыл планының талазы-биле илеткелге хамаарыштыр: СЭКП Эрзин райкомунун бирги секретары эш А. Ч. Монгуш, «Тыва даг-дүг» комбинаттың директору эш В. А. Ухов, Тыва АССР-ниң шериг комиссары П. И. Григоренко, республи-

каның Күрпаланың даргазы эш М. С. Салчак, «Тыва кобальт» комбинаттың директору эш А. И. Ванжа, «Тыва тууду» трестин эргелекчи эш Ч. Д. Б. Ондар, республиканың көдээ ажил-агый министр эш Т. Т. Лаасол олар санал бергеннер. 1971—1975 чылдарда ССРЭ-ниң улус ажил-агыйын хөгжүдериң беш чыл планының талазы-биле Директиваларының төлөвилелиниң конференцияның делегаттары изил-биле чүүлүдүзүп турарын илергелээш, ол айтырг талазы-биле чогуур доктаалды хүлээп алган.

СЭКП Тыва обкомунун чаа составын, партияның область организациязының ревизия комиссиязын болгаш Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиясының XXIV съездинге делегаттары конференция сонгаан. Партийжи гимн «Интернационалды» конференцияның делегаттары улуг көдүрүшкү-биле ырлап күөстөгөн. Партияның XIV область конференциязы бодунун ажилы оон-биле дооскан.

1971—1975 чылдарда ССРЭ-ниң улус ажил-агыйын хөгжүдериң беш чыл планының талазы-биле СЭКП-ниң XXIV съездинин Директиваларының төлөвилелиниң дугайында илеткелди СЭКП обкомунун ийги секретары эш В. Н. Филиппов кылган. 1971—1975 чылдарда ССРЭ-ниң улус ажил-агыйын хөгжүдериң беш чыл планының талазы-биле илеткелге хамаарыштыр: СЭКП Эрзин райкомунун бирги секретары эш А. Ч. Монгуш, «Тыва даг-дүг» комбинаттың директору эш В. А. Ухов, Тыва АССР-ниң шериг комиссары П. И. Григоренко, республи-

каның Күрпаланың даргазы эш М. С. Салчак, «Тыва кобальт» комбинаттың директору эш А. И. Ванжа, «Тыва тууду» трестин эргелекчи эш Ч. Д. Б. Ондар, республиканың көдээ ажил-агый министр эш Т. Т. Лаасол олар санал бергеннер. 1971—1975 чылдарда ССРЭ-ниң улус ажил-агыйын хөгжүдериң беш чыл планының талазы-биле Директиваларының төлөвилелиниң конференцияның делегаттары изил-биле чүүлүдүзүп турарын илергелээш, ол айтырг талазы-биле чогуур доктаалды хүлээп алган.

СЭКП Тыва обкомунун чаа составын, партияның область организациязының ревизия комиссиязын болгаш Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиясының XXIV съездинге делегаттары конференция сонгаан. Партийжи гимн «Интернационалды» конференцияның делегаттары улуг көдүрүшкү-биле ырлап күөстөгөн. Партияның XIV область конференциязы бодунун ажилы оон-биле дооскан.

ПАРТИЯНЫҢ XIV ОБЛАСТЬ КОНФЕРЕНЦИЯЗЫНДАН СОҢУТТУРГАН СЭКП ТЫВА ОБКОМУНУҢ СОСТАВЫ

СЭКП-НИҢ ОБЛАСТЬ КОМИТЕДИНИҢ КЕЖИГҮННЕРИ

Абрамов М. Е.	Кузнецов Д. С.	Салчак М. С.
Адышев О. Х.	Кузнецов Ш. Д.	Самал М. С.
Антоненко В. А.	Кузнецов Ш. П.	Самал О. С. Д.
Арапкин Ю. Л.	Лаасол Т. Т.	Серяков В. Е.
Арапкин С. Б.	Ламажан В. С.	Ситкин Н. А.
Биче О. Б.	Мендусе В. Л.	Суров В. П.
Бойду Н. С.	Мендусе М. К.	Тока С. К.
Будяков С. К.	Монгуш С. К.	Точка О. Д.
Григоренко П. И.	Монгуш А. Ч.	Ухов В. А.
Добромыслов В. Б.	Монгуш А. С. Б.	Филиппов В. Н.
Долгополов Г. Н.	Монгуш О. Ч.	Харченко М. С.
Должанова Б. Ш.	Норбу Т. Ч.	Ховалык А. Д.
Доронин В. Д.	Ондар Ч. Д. Б.	Хомутский М. С.
Дресвянников Н. М.	Оржан Ч. К. Х.	Хосевич А. А.
Дутер М. К.	Оржан О. С.	Чалар С. С.
Евдокимов Е. Л.	Осипов М. И.	Чернов В. М.
Зверева Ф. М.	Павлов М. П.	Чернышев Н. Р.
Иванов Г. В.	Павленко В. Г.	Шадриков О. Н. С.
Киселев Ю. С.	Попов В. И.	Шаранов В. В.
Киселев П. Т.	Романова А. З.	Шаранов В. Д.
Кол Б. Д. С.	Салчак К. Н.	Шойгу К. С.
Конгар Н. М.	Салчак Н. С. М.	Шузуу К. Н.
Корж Н. И.	Салчак А. А.	Шырап М. К.
Косарева Л. П.	Салчак З. С.	Шырап С. А.
Красный С. Х.		

СЭКП-НИҢ ОБЛАСТЬ КОМИТЕДИНИҢ КЕЖИГҮННЕРИНГЕ

Артаев М. Ш.	Кандидаттар	Сарыглар Т. Ш.
Базарова А. М.	Ишунин Н. Ф.	Самал Н. В.
Бадла-оол П. О.	Кирон С. Д.	Танаа С. С.
Бурту-оол М. Д.	Кирон С. Д.	Тутаржан А. С.
Зюган Ю. Н.	Ондар Д. Б.	Чууду М. М.
Иосифин В. А.	Саяа Л. К.	Шадриков А. Т.
		Юта С. Ч.

ОБЛАСТЫН ПАРТИЯ ОРГАНИЗАЦИЯЗЫНЫҢ РЕВИЗИЯ КОМИССИЯЗЫНЫҢ СОСТАВЫ

Будегельев Б. К.	Динга К. Н.	Кудажин С. М.
Гольцов В. А.	Копотов Н. Е.	Кудажин В. В.
		Ярма Г. С.

СЭКП-НИҢ XXIV СЪЕЗДИНЧЕ ПАРТИЯНЫҢ XIV ОБЛАСТЬ КОНФЕРЕНЦИЯЗЫНДАН СОҢУТТУРГАН ДЕЛЕГАТТАР

ЗВЕРЕВА Ф. М.	МЕНДУСЕ М. К.	ТОКА С. К.

СЭКП ТЫВА ОБКОМУНУҢ П Л Е Н У М У

Партияның XIV область конференциязындан соңуттурган СЭКП Тыва обкомунун Пленуму дүүн болган. Пленум организастыг айтыргалары чутулаажык көргөн. СЭКП обкомунун бирги секретары эш С. Н. Тонаны, ийги секретары эш В. Н. Филиппов, секретары эш В. И. Попов, Н. С. Шойгу оларын сонгаан. СЭКП обкомунун бирги секретары эш С. Н. Тонаны, ийги секретары эш В. Н. Филиппов, секретары эш В. И. Попов, Н. С. Шойгу оларын сонгаан. СЭКП обкомунун бирги секретары эш С. Н. Тонаны, ийги секретары эш В. Н. Филиппов, секретары эш В. И. Попов, Н. С. Шойгу оларын сонгаан.

СЭКП обкомунун бирги секретары эш С. Н. Тонаны, ийги секретары эш В. Н. Филиппов, секретары эш В. И. Попов, Н. С. Шойгу оларын сонгаан. СЭКП обкомунун бирги секретары эш С. Н. Тонаны, ийги секретары эш В. Н. Филиппов, секретары эш В. И. Попов, Н. С. Шойгу оларын сонгаан. СЭКП обкомунун бирги секретары эш С. Н. Тонаны, ийги секретары эш В. Н. Филиппов, секретары эш В. И. Попов, Н. С. Шойгу оларын сонгаан.

Улаанчыла 2-ти аршыла.

Тургузуушкуннун өндүр улуг программасы

Төштүгү, Эгеэн 1-ти армиде),
циалствит бугурутуениң жог-
жустиң беким темизлеш-
тинге, оқ ақылдаг торту
болдирде, ортем-техника
болдирде болгаш куш-
акылдыг бугурутузунуң
эуздениң дүрдүрдегиле ую-
доилго, улуусту материал-
дыг болгаш куштуруугу до-
вилеңи улам ыйыгм боду-
рулушунуң хандырлары болу-
ду СӨКП ТК-ның Директива-
ларының төлөвисинде де-
мөтгөз.

Чаз беш чылда улетүрүш
кол сорулгагыз болза социали-
ст экономика жогхуздеңиң
индустриалдыг базалары кал-
барлары болгаш чакты ий-
мыры болур. Ниятилде бугу-
ругулениң, ылангыч көрө
ажыл-агыениң, чык болгаш
атыч-чон улетүрүшү эуздө-
ниң-дески жогхуздеңи ханды-
рың, улуз ажил-агыениң
бүгү адырларың аяккыгыз
дык бекдирени хандырлары
мык турар.

Улетүрү, көрө ажил-агы,
харылаш, транспорт талам-
был СӨКП-ниң XXIV съезди-
ениң Директиваларының
төлөвисинде тодартып
сорулганың, ынйитиле бугу-
ругулениң аяккыгыз эуздө-
ниң болдулар, анда уюдо-
илош, човуңу атыч-чон про-
дуктуларина өзү туруп хере-
гелени болгаш улетүрүш
ити-биле хандырлар сорулга-
ры ылеткеңи чутаалаш.

Бараң кулаштырлары ула-
гатылары, бедик шынарл,
четтир савыг баранарың-
биле ырыкту улам доо ханды-
рың, чонг, көргүзө ачы-суа
хемтөзлөн калбарты сору-
удустуң чагаты чорун улам
бекдир. Човуңу херегел ба-
рааннарыңа күрүшениң үр-
кемтең садар ортөн бол-
дуларың, бараң кула-
штырларың чыгырның хи-
регерези-биле барааннарың
чамдыг хандырларга орте-
риң тингидери хандыра-
рың төлөвисинде көрүп турар.
Човуңу орулганың өзери
биза херегел түздүдери
дүрени калбарты-биле че-
герлештир үркемтең садар ба-
раан сарылгыз 1,4 катан
өзөр.

Човуңу курталга байдалы
ажикчидирге партия чагыл-
мыл чок савыг човашкыны
салып турар. Чаз беш чылда
аказаваштырышкыны хе-
вилериниң күсели-биле ният-
тодо 565-575 миллион до-
болотч метр курталга бажы-
чыны тудуру планав ту-
руп.

Чүртүң улуз ажил-агы
хажкуздеңиң беш чык пла-
ның талам-биле СӨКП-ниң
XXIV съездиниң Дирек-
тиваларының төлөвисинде
эсеп кол тутудери конферен-
цияның жарыкчидирине та-
ныштырм, плетичи партия
организацияларының, биз-
нес республиканың аяккы
чованының мурунда салды-
ның сорулгаларга дотта-
ж.

«Түра заг-түс» комбина-

мийн нийт эзлэхэйн (тууль) ажиглагча ирлери-биле, "Тулхай кобын" комбинат, Терпиг Хаанын мөлчүр-сүүнү будуругдэн телевизел күчүзүзүн чедэ бөөрге, Кызылдың тууду, деталдарынын комбинатын, Элэгес-Асынын туубу заводу болгаш эске-даа объектын аер аймакдан эгелэй бөөрге а ол ыпшаан ам аймакдан турар бүүдүрүгдэлери чаартып алыгшаан соонда үзүштүр болгаш аймактын бүтүрүлгүн болгаш кымыларын чыгуа кевилерин бүтүрүлгүн хамзаадыр, республиканын чыда аер даадыр Фабринын чыгуулаан.

Баш уур планнанын баалаа алыр, чаа беш чыда үзүштүр, продукциянын бүтүрүлгүн чыда ортукм өзүлүлүгүнн темпиз 108 ху болуру. Ниятлаан-биле үзүштүр продукция бүтүрүлгүнн кем чедэн беш чыда 67 ху, азы 1975 чылда 108 миллион рубль болуру. Электроэнергия аймакдан кылмыр 1975 чылда 233,5 миллион киловатт-шак азы 1970 чылда деңгөөрө, 41 ху ху аер, көмүр-даа тымыл 760 му тонна чедер, азы 1970 чылда тымыланын 47 ху ху хой болуру. Бу үеңик дүрүзүң-даа ла-дүңүр бүүдери 100 му тонна чедер, азы 1970 чылда аер Демонстрация конструкториялар бүүдери беш чылдын түтүзүндө 75 му кубометр чедер, азы ам бүтүрү түтүзүмүстөн 5 натап хой болуру. Хөмдөн кылган идиктер кылмыр 13 ху, ойгөн идиктер кылмыр 2,1 натап өөр.

Республиканын көдө аймагының нийт продукциясынын хемчөөл 1975 чылда 10 миллион аял рубль, азы 1970 чылда деңгөөрө, 37 ху ху хой болуру. Тараанын чыда ортукм чымылдан тосну беш чылда 255 му тонна болуру, картофель болгаш ногаалар 37,5 база 27 хууа өөр.

Бу соругаан күсүдээр, тарау култуузарынын дүңүзүң-дүңүр гектары 1965-1970 чылдары 8,5 центнер, турфанын 11,2 центнер, картоффын 90, ногааларын 120 центнер чедирин хандылары өргөжөчү тутула. Ычанагач чер аялынын култуузарын дыка бедирдин, минералдык болгаш органик чедимчиңдиктелери ажылаарын өкжидирин чедип алыр апаар.

Айма-агылларың бүтү категорияларын талаан-биле көдө айма-агыл култуузарынын тарыла шөлү 1975 чылда 364 му гектар болуру, муну шөлү култуузарын тарыла шөлү даа кевилерин киргелө. Беш чил дүрүзүндө 5 му гектар азы суттарлыга системанын 20 кылмыр, 20 му гектар шөлүдүк бедин продукттуу шымааларын болгаш олардын түтүлүгүн

ларын, 150 муң гектар эң оңдар
ларын сүтаттың болуларына
паянлаңа.

Колхозтарга болгаш совхоз
тарга усаакыядагы аныкты
екиндер, зооветеринария
хадырыяланы беңик дөңсө
ге тургузар талазы-биле
элээн хемчеглерни ажилдаң
кылдыр. Күргөң думаж бол
малдын дүңгүр дейиңи 350 кү
шөз малдың 45, а хааванын
100 кг-дан эвез эсөс болурун
дейди аһыр дээш бөтү мал
семиртп азыраарының ча ар
газын бо беш чылда неперте
рер херек.

Учуге көрдүңгөң хемчег
лер күргөң анык-аһыг продукт
туларын бүдүрөңнүң болу
СЭКП ТК-ның июль (1976
чыл) Пленумунда айтканын
баугар паяндаң акыр хей
продукцияны күргөңсө садаң
талазы-биле көрдүңгөң плав
нарын күсүдериң хадырыя
шылдар. Плав баугар ча беш
чылда бистеп республиканы
күргөсө 300 муң тона тараа
ны, 143 муң тона ээтти, 110
муң тонаа сүтү болгаш 13
муң 970 тонаа тууду садаң.

1971-1975 чылдарга улус
акы-агынын хөжүкрүбөң
655,5 миллион рубль түнүш
(Саян-Шушенскы ГЭС-тин
14 чылдык ээвизилеа кол
костары сапасаа) капитал
сыймыктынарын, ооң ичин
тиде тууду-монтаж ажилда
рыңа 396,5 млн. рубльди көр
өң. Тууду материалдарын
яңуу металлургия уагустуру
нуу, электроэнергетика, өздө
бөлгөш суу туудуларына
транспорт, садымга болгаш
улус акы-агыларының өсөдө
дө адырларына хей акча
хөрөңгини шигээдээң алыры
паянлаңа.

Бүдүргөңсө хамыарылаңа
объектлөр туудуна 148,6
млн. рубльди көргөң, ооң ич
тиде чуртталга туудуна 89
чылдыкына 13, коммуна
лыр анык-агына 17, кулугу
рун 14, каадыр ээвизилеа кол
костар хадырыяланы 164
млн. рубльди шигээдээң алы
ры көрдүңгөң. Чаа беш чыл
да «Тыва даг-туг» комбина
тыт ийги ээлзэң, меңуну
суу бүдүргүтсөң, Кызылта
болгаш Хову-Аксинга даяр
ныла фабрикаларын, Эгесес
Аксинга беңик хазалары кыл
ыр заводу, Кызылта тууду
материалдар белектөр комби
наттың ийги ээлзэң болгаш
мың ажылдаң кылдыр комби
наттар, Ак-Довуракна трико
таж фабрикасын, пиво заво
дун база неперизит-сай заводу
н Кызылта дагылаң комбина
ты болгаш хамиктиң хей ары
даң фабрикаын, Ак-Довура
кна Кызыл арыаңга электи
шүтүүмү хөжүкрүбөң 164
километр хемчээлдиң автос
туку аныкылаңа кыпыр.

449,5 муң дөңсөңи мен
хемчээлдиң чуртталга бажы
рларын, 150 муң гектар эң оң

марин тулар, ол дэргэе үүн
нөөн беш чымда тургаммала
4,5 катан хей. 4789 оурун
уугулар албан черерин, 842
оюренкячиге школарын, 37
оурунуг зэмлетэ черерин
525 княж хүлээн алыр хей
политиканын, 7120 оулууг
(колхозтарын) санаас
клубтарын болгам 870 оулу
тут чулар-баскынчарын тулар
Кымылда чыг дамчыгмалыг
нымц болгам канавалычаны
ийнги ээлчэвниг тудуу
гүчүлээр.

Беш чымда дугузуал
ийнтийнж аягмал аэторат
спорту-биле чүк оюругурун
хемчээл 1970 чымда турга
малыг 22 катан оор ийи
паян, 6,6 миллион тона ч
дээр. Топчүткэ чүк оюругу
гөсө улам көйгүрт. Бүтү чүк
оюругу-гөсөвниг оон үлү-үлү
уу 96 хуу чедер (1970 чымда
87 хуу тургал).

Республикага спорт транспор
ту-биле чүк оюругурун 42 хуу
а пассажирлер аргыштары
63 хуу өүздөнэ алыр. 1971
чымда транспорттук ол хевч
ри-биле 129 муң тона чүк
чымда муң 163 муң пас
сажирин аргыштары көр
дүгөн.

Агаар транспорту-биле пас
сажирлер аргыштары 2
хуу, а чүк оюругурун 2
хуу алыр.

Күрүн болгам оюверин
санынмиз түрүктөн сада
бараван саарылганынмиз
чүк чээл 33,3 хуу өр, оон ий
тиде чоңуу көрөгөл бараван
чарын садары 34,5 хуу, хей
ийнтийнж чөмөннөлө чөм
рининг планын 16,9 хуу өүздө
лү болур.

Чоңууд салгы хандырылг
ым экижидерин, бараван
штыгмалыга болгам сад
акылдакчыларынын бедик бу
дүрүктүгү аякыларын
таарымчалыг байдаллар
тургузганына база салы бол
гаш чөмөннөлө череринин
чектенин калбартынганы 9,
миллион рубль чыгарганы
көрдүгүн, оон ийтинде
дүк минералстоууну чыгар
ганын 3,5 миллион, респо
нсебоотууг тудуларына 6,
миллион рубль оонажыр.

Чоңуун амырдал ханды
рылганын моон ийай улу
хөгжүдүгүчиге кычкынгейн у
ладдырган. Чаа беш чымд
чонга ачы-дуза чедеринин
хемчээлин республикага 2,
катал, оон иштинде көдү ч
лерге 3,8 катал көүздөрин
палаанан. Амырдал ханды
рылганын көргүзгөндөндө
1975 чымда ийк даарарын
болгам сөтсөйрэн 4,5, даар
ныла кымылгарын—2, амы
дырал хандырылганынмиз
мешварин болгам прибор
ларынмиз чыгарганынмиз
2,6 катал көүздөринин пла
наан. Хөпчн хыминг арга
биле итпал-булчул аякчыл

хөмөтөлгөн 5,5, тургалтаа 7000
жылы тургалтаа болгон
тарган 4 аяган көүдөрдүр. 8
жерексиде, хошөйлөп аяган
лаар пункттарынын ачылуу-
ду "Иридерин" хөмөтөлгөн 3,8
тан көүдөрдүр.

Уауу өөрөдөгөй, кулуту
болгон калдык камгалды ша
кын хөтөгүдөгөй алыр. 1971
чылда школлара болта
уаткан хунуту бөдүртүр
900 өөрөңчиге өөрөңрү,
школа-интернаттарга 1100
жи өөрөңрү.

Профессионал-техниктин ө
редилге черлеринге 1975 чы
да 1300 кижини бөлөтүр.
Дээр болгон ортууар аяган
тин специализациянын сан
кыдыр, 1975 чылда 33
дык башкы устакана 130
кижини, тусый ортууар ө
редилге черлери 1285 кижини
хушуп алыр.

1971—1975 чылдарда бисте
республикалыктын улус аяган
агымын хөтөгүдөгөй план
натыгын өөрөгүдөгөй алыр
дыг-дыр, деп, алектелген
гаалаан. Пыла улут-даа бол
куштетинин болур артамын
Салдыгын сорулгалар бот
рой-ла куштетине бербес бо
гой. Оларын амырдыла бол
тандырар дөөр партия коми
теттери, организациалар
республикалыктан бүтү аякчы
чону кызыскай акылдаан
укуктун.

Малдын хамараштыр калды
кын шүтүгүдөгөй савандар
ны чутуаласан тур мен деп
эш Файлыын чутуалаан. То
ку беш чылдык бирги чылды
нын баштайгы айлары арты
турар болгай. Акыл-агынын
бүтү адардырынга куш-аыны
дың суудалын күштүдөйр
укуктур бис. Ылдык болза
жок камдык райондара, ор
ганизациаларда, бөдүрүл
лерде, колхоздара болган
сөөкөздара 1971 чылдын ө
рөн үөзүндө бадылды дүр
рөзөинин апарган. Чижэ
дөөрө, Бай-Тайла, Барым
Хемчик, Өвүр, Улут-Хем, Ге
Хем болган Өвүр райондара
бүтү бөдүрүлгөй савандар
Барым-Хемчик, Өвүр, мала
йык Улут-Хем бөзө ол ншкан
Бий-Хем, Каа-Хем райондара
өйт бөдүрүлгөй хөмөтөлгө
артын чылдың ол үөзүндө
тургандаан кудулдаткан.

Малдың баш санын камгал
лап аларынын айтырын кам
дык черлерде багай шинти
леттинин турар. Меңгү-Тала
да, Чөөн-Хемчик болгон Улут-
Хем райондара хөрөмө а
даа үрүтүлүшүр турар.

Республикалыкан аяган-а
ларынң коллективтери бир
жы кватрдаа өйт болган с
савандын планын мал 25-
куштөдүр, өртөн чылдың с
үөздөдүр ол промукунин
бүтү бөдүрүлгөй савандар
хушуге чөтүр чыда бол
но аягандаан, бадыкы

[illegible][illegible]

туст заматчиларын моюн алганда улам тодорайларга улаштуу боор бис.

Чогуун ортайыарыңдын алуунга болуусуна кемест бирер заволту туларын, дутуңу кулуку сурттардан даг-дугу, цемент козсалгы кылыгынын бундун ортайыастарының аягырыларын тургузг бис. Куноярк край биле Тыва девискерянде аяктыкты даг-дугу биле байлак аякылган эгелзени-биле бистия республиккага дамдын бээрникин айтканын гучукай шийтирлериз гула болгу дег.

Тыванын девискериян чедист, болонбончик, норичуун, минитин, хромит, алдынын, консталак тедаштын болгаш есе-даг эттик курдурларын чыгыш тыванын куштедирери чыла.

Кызыл-Маякка комбинанды тударып турчула аларган. Саян-Шугское гидроэлектростанцияны шыгымнары хоме алы черлерин баш удуу белек аямандын далаштырар рек. Кызыл-даа СР-агы-суг устурувун, энегилдиги-болшап электри алдыны, гидроэлектростанцияны баштап кичире бол айткыларым конучу-наа шийтирер турар.

Ам уде республиканын коххоз, совхозтарынын бундуге базасын кохмик, чыталга бажыянын чедист Коххоз, совхозтарга бундуге бажыянын, мал аягыны комплекстерин тудура каяпалт салышкыннаа, аемеи кохведирерин, чыталга фондугу туларын, рекция улааткырынын, генкок чугулаанын бардыларын килер унуу бис. Тудугук керзалат оунизациянын талавын республиканын кезде аягык туудуларычче кичезени куштедирер херек.

Партиянын XXIV съездин талентат угуур талам-бугу уаустун социализмнык бистия улауу-вустун, наизачи таланынын, сулав, муракчы дуржулук ужуу-дузанын улуу каталат кыргуту турар. Со Тыванын чыккенден база рти болур.

Партия, совет, профсоюзномосол организацияларын кулзегенге болза, малдарын чотадикчы иделгин моюн сойга-даа детени, кедирери, тоску бечиди сорулаларын улаус аякылыны бугу адырларын куусейер, аямар кудур талам-биле социализмнык калаларны болза баскычтарга кыргуту.

СЭКП-ийн XIV Тыва область конференцияа дүүн болуун ажилын үргэлжлэл. Конференцияаг хуягууриуулах үүсгүүр агаарын 1971-1973 онуудыг үндэсн ССР-ийн аугсгажлагийн хөгжүдэрийн бөмс чыл плаамын талаа-биле СЭКП-ийн XXIV сөзлэлтийн Директиваларын төлөөлэлтийн дугаа-биле патия обкомунуу ийгит секретари үр эш В. Н. Филипповуу ислетилгын хамаарилуу санал берилжүүлгээр эгэлээр.

СЭКП Эриар райкомунуу бириг секретари эш А. Н. Монгуш бир дугаарийн са-нал бергеш, чаа беш чыл плаамын талаа-биле Директивалар төлөөлэлтийн оу районунуу коммунистери болгаш ажилчы чову, бир саяг үчүдүдүзүү-биле утаалкын, бөмс төгүзүтү документини ажилчы човарын хуралда-рыгта танижыл эрктени, оу ам удаас партия, комсомол чырыдышкынның үүр хевирлериге өөрени эгэлээр үр турары конференцияа дийнчакта. Амгы Директива-ларда коммунистери ленин-че партиянын чынгаш ту-гуму аажок тодан-биле ил-ериттингени оу саналгаа улаштыр демдээлээч, чүртүтү экономика, культура болгаш эртем-техникти улам шалкын хөгжүдгени хандыраары бөмс өндүр уагы программасын боттадыраары. Эриарийн ажилчы чову төлөгит уагы кирип шидээр дээрни бат-тылж чуталаан.

Районунуу нолхотуу-ресек бөмс чылда мөм бажмы эстериини, оу продуктууу оу оларга беддериниң оу оларга беддериниң күтүсшү шыдаан, оу кол шыдаага-ны — төүрү малдарын кол-мизраар човуу хөбү-биле бол дургуньгиста, малдың аарып өлүр човурунуу эвээжге иелгениле, мал ажилы-мыгын чөм-чүр болгаш та-рычылгыг кажаа-тора-бил тандырып шыдаайл келгени-висте — деп, эш Монгуш минин чуталаан, районуу эгономиканын үндэсини

Мал ажылынын жогатудегенде бар уулг четистерин дүргөн чайладарынын практикагы кемчелерин ажалдан кылган, партия райкомунун бюросуна чыгаалык иштин планна, тоску бек чыгарып баштайт. Кылдым мал болуп бар ажалды сайырлардын, кукутур-амылдар туугарлар чорударынын социалдык жана дөңгөлөргөн туу-туу ажалды агылар буттарыга алгашым хайымчыктыгынын ажалдан эгелден дээрин дийдик.

Мал кажааларынын, малчынарга чуртталга бежиданарынын туудуу чорударына керектин фонддуу тууду матералдары-биле колхозтарын республикалык хандыкырга организацияларын конучу четтес хандыры келгенге республикада «Сельхозтехника» каттыжылышынын чалыныш (Абрамов) районун хандыкынын жогот ажалды техникалык аргык келестер-биле хандырыны туурагына, Курман (даргазанын салтак) жогот ажал-агыл бүдүргөзөгүнүн планнашын мын шын эвес чорудуу келгенге хандырыштыр секретарь мынмын шүтүүчүдө кылган. Эрэнэнин ажалчы чорунары СЭКП-нин удаас болуу эөлөткөп сөздөгүн чал-чаа кул-ажымчт кедирин кинеринг ужурамыл шыдаа дээрин саналмын түтүнелге демдектен.

Даразмизда «Тыва дагдугу» комбинаттын директорун В. А. Ухов сес алган. Тында аар улетуруну баштайм, бизде комбинаттын коллективге сеси бел иттердин планын оналгаларын болбойлг тында алган оналгысиги хуалегенде кедирин кининг күтүсүл шыдаан, мын туу продукция бүдүрер 1,5 китан улагатан. Бүдүргөзөгүн шоболарын кайтамчыгыт мын ижерлерин саны улам-на еселерин аразизна Ховалы Шуртур, Виктор Черныш дон мыншак бистин чоругаарымыс бар — деп оратор демдектен, чаа беш чурт.

комбинаттың мурнунда салдырылып турар сооругаларга доктарга. Байтагый савалгаарга баулар алырга, ук комбинат 1975 чында даг-дүгү бугдерини үш катан улааттырар азыр сортуг даг-дүгүн тыырып 250 муң тоннага чедирер ужурау. Ол оналга комбинаттың ийинг эчтөөз аймакта ийиргенде, амыг бүтү далага ийиргенде, тсхника таллам биле улам чарты эде чеп солгондо, тугу эргезилинчи материал-техникте хандырылгасын ажижиткенде ам чедип ал болувар дээрин ол айымчак, транспорт чедип пезинде хой-хөй чугула дер-рик-геркеселдер Черногорск хоорайда урелин чидарип ол-ла чылдагаан-биле мындарыгач кылтан хөй муң тонна азыр-бүр сортуг даг-дүгү дөмөр-орук шугуमुнга ачидиртинмейн артамын конферецияга дымдадып, бо таламы-биле дуза чедирерин СЭРП обкомунда, республиканың Министрлер Чөвүндө илдине дилеэн.

Ак-Довурак — Абазга ортуңуң чедир туттунмаан 30 километр участугу чоокку үед чедир кылыр, ол орутунг ректар чедирерге бейин кудар чедирин дарып аякыда таламы-биле айтырны дүгүн шиптирээрлеринг туттулганын эш Ухов демдегелсн, ук комбинаттың хөй чс киник лиг коллективн чаа беш чд

планинч салган сорулгаларын алдарым-биле күүсүндө шидар дээрин саналымн төнтүсүндө чугалаан.

Ийдирде республиканын шериг комиссары эш П. И. Григоренко.— Республик а д шериг кезеңиң солдаттары болгаш офицерлери ча беш чыл планинч Директор валар телевидения сеткил жанышым-биле чүүлдүгүзү турер— деп, ол бодуун саналын айткан. Эш комиссанын саналынч оон ынагын жазыгге бүктөйгүз чылда республиканын шериг алыштары дайынчы-политиктиг болектенди эмжиткенни, болектен бүтү составы ол төгүни белеткедиг болушш. гарамын конференция дайынашпаан, аныктары ширг алышын эрттирерни белеткер талам-биле азын мурункугуздан эжикип алган болза-даа, чамалык Тем Хем, Бин-Хем дээр мпал районнарда байдал ам-да шолууг эвес дээрин ол айттып, школарга база бүтүргүлгелер келдирилишкенин баар оолдар-биле кижизинди ге ажылы ам-даа чоттуур те гелдизинге четпес, оон ужурунда керек үчүлдүгүз зорууга үргүчүлүз турарын дердегээш, ССРЭ-нин Чепекти Күштериниң хүрээсининге

дептин салгалды белеткээр
ниц эргекот чугузанын
делегатарың китепгеий
угадыдыгана.

СЭКП-ниң XXIV съездин
иң Директиваларының төл
вилелди бастия чурутуву
туң аякылч чонаарыны муру
нунда чоокку беш чылда угу
сорулгалары айткан. Беш
чыл панының кол сорулга
чонуң материалдыг болган
културлуг дөнөленин бүтү
талыг кядүрери болур дээрин
республиканың күртүп п
нынын даргазы М. С. Салча
савалына демдегез.

— 1971—1975 чылдарда Т
ва АССР-ниң улус аямы
агынын хейдүгүрияң куруу
панының төлөвиленин аямы
дап кылган. Республиканы
дүлүттүртүп болган кедэ
ажы-агынын мурунунда б
курамыларына дөлүгү-би
ажыгаварын мыда бүтү тал
лыг көргөс—дээп, ол улам
чылаан.—Ылангыч мурун
ы беш чылдын чылда орт
мак хемчөзлөнгө дөнөзүр
ча беш чылда куруенин
кыптал салгынынын чыл
ортума-биле 16 катан беш
Тараа култураларының д
жүдүп көзүлдүр. Эркин б
чылда республика бир п
да-на 8,5 пестыр дүжүт
алган болса, тоску беш ч
да 11,2 пестырына амыр э
лыг. Эң Салчак савалын
түңвөлине Кызыл-Дашты
иң коргучуна бүдүрер ко

бывады бо беш чым ылан-
га кийрзе кымдыл деп б
далым илгерилээн.

— «Тыва кобальт» комб
наттын металлургияры, де
жылары болган тудутулаар
СЭКП-инң XXIV съездинин
Директиваларының төзөвил
ин уугу сорук кыришкынны
утуаң. «Тыва кобальт» ко
бинатты ачылгалга кийр
дугайында СЭКП-инң XXIV
съездинин салган сорулг
зын олар чөдүшкынниңг к
сеткен. Терзөн чурт баштай
он-он тонна кобальт конц
традын алаат — деп. «Тыва
бальт» комбинаттың директ
ру А. Н. Вапжа делегаттар
дынаттай.

В. И. Ленинниң төртүт
ген хүндүдөн бээр 100 ч
болган оюун байырталыңы
хүвнеринде технолугтуд
риштер шеведизине дооска
кобальт концентратының ба
тайгы бөлүүн кымса хууса
да рудадан ытпап алырын
чаа техноллогиязыңын ба
тайгы шеведизине кылга
нери айткышпаан, комб
натты мурунуда кол сору
галарга донктааң. Зиркен ч
лын капитал тудут талан-б
ле кылса чогуру ажалда
кылдыаан. Металлургия
ны Куульгору ордунун, ам
дырал хандарыга комбин
ды, шеведизине ретванс
торун ачылгалга кийрери
павы күсөттинмез. К

фондуларын ажыгалга кырылып плааны күтүсүр дагы-биле ажылды четтес гайыстаал. Ооң чыдаага акша-хөрөңгүн чедир ажа давай турарына.

СЭНП-нн XXIV съездин Директиваларынын тизмесиге капитал тууду угам ырай экиндилерин плааны доозулбаа тууду ныч кемчээли кызырарын оваа кичээли сандыгга айткан. Биз Вайка демдегиз.

Комбинат капитал салгы кынырыч чар аянттан п давай келген. Акша-хөрөңгүн хой саным объектиге чарыдар сорукту найда кол. Фондуларын ажыгал кырыр талаа-биле соругу чар чутулаан.

"Тала тууду ресинин" гелекшын Ч.Д. Б. Ондар калына капитал тууду кутжурдуге техникте кыдыямы чорударынын чар-даа ааюо улут ужур дузалыын айткан. Ку ажылдын бүтүрүтүшү ыны-биле калдер да трестин күчүзү өстүрүзгөчүтүз. Ону чар адыр дөш шинтирлеш туур үш кол азыгырга озаалан доктааган. Бирээ бедин мергежизинд аякты калдарны профтехуучилерин дамычытыр белектер. Кызыл хоорайга профтехуучилерин тулар болг ажыгалга кырыр. Ийне, дуг материалдарынын коом наданыч тууду бургу доору-биле хобаштар бакжарны ачаа белектен кал хавалдарын тулар арга шинтичири нөрдүшү туру. Уште, чоокку 2-3 жыл тиле туудужу калдары чурттаага шөшү-биле хавалдар. Бо соругаларын чар дийшикинги шинтирлеш болза, трест бедик оругалга болурун чедир адыр дээрэш Ондар түңкүлөйе плетейтсүн.

Тоску беш чылда нөд ажал-агыл жогжудуенинч азы-биле көрдөңгү аякты ишчилерини мурунгу чар соругаларын партия са

хивизаашкыны кутсу-
биле ону итенисфизик-
улагышкыны хажы-
мал боттадырмыр, чер бол-
мал ажилын комплекстар
хивизастар, чери калы-
биле мезиоризастар ол
ругдалары чедикши-
боттадырарын узден-
тырлар болур.

Тыва АССР-ин ядоя-
агын министри Т. Т. Лав-
новдеренция санал бер-
устуде бол алырларга
улуз кизизнейи улагал-
ган. Секси беш чымда ко-
нун ажил-инчирлерин
дип алган чедикшине
министр делегастарга ачын-
гышпаан, тоску беш чы-
оларын мурунда турру-
рар сорулгалага доткан-
Чыкса, мал ажил-агыйн-
хой продукция алыр тала-
биле муракчыларын ала-
гест, «Өек», «Сала», «Ме-
гей» совхозтарын бол-
Бий-Хем районун «Кы-
таравачиктохтун коргу-
лерин аяа, олар-биле бир
мил байдалга турар чам-
агыл-агыйларын кош-
ажылдан турарын чы-
гаанарын илереткен. Бл-
гыя таарымчалыг байдал-
турда-ла, Эрэнге, Тес-Хе-
Тандыда чыгыш малдын
жы кызырталган. Бо чо-
лт буздыртын дүрген не-
дидир чорукка база-ла сал-
дыл болуп турар.

Ол кышпан оругалыг а-
болур хой ажилында не-
чедикшинер бисте бар.
жаз, «Өзгес» совхоз ор-
мал-биле бир хойдан 3,5
кг дүктү кырып ая турда,
талаам-биле республикада
тумак коргүзгү он дика
ду. Ол кышпат «Өзгес» сов-
тун күрүгсө садып турар
хоюнун ортумак дирин ден-
ан 50 кг болуп турда, «Ая-
совхоз даян черегил ажил-
агыйлар немедде дензи
байн, турарын оратор ден-
коргүскен.

Саял берген оратор

ЧУРУКТА: партиянын Х
бөлүк делегаттары. (Сопат
рал) колхозта хойжу О. Да
механизастаттыган колхоз
«Тради» совхозта механиз
хозта хойжу О. Баяндо, Те
гунда партия организаци
«УТКА 25 чылы» совхозта
чорур механастаттыган
мит-Доржу олар чансар үе
С. ФЕОКТИСТОВТУН

У область конференциясының
талиямыдан) «Х Улуг ху-
май-оод, № 585 көжүкү чоругу
анын алектриги Р. Габитов,
р. И. Бойдос, «Тизселге» сов-
Хемде будүрүлге орук устал-
нының секретары С. Самдан,
ойжугу М. Артаа, № 463 көжүкү
колоннаың былаңчыы Х. Чи-
нде.
азу.

ЧЕЧЕКТЕР

АЛТЫШКЫНЬ

ЧЕЧЕКТЕР САЛЫШКЫНЫ

Төртүн чурттуң хосталгазы болгаш хамаарышпас чоруу дээш демиселге амы-тынн хараң чон берген маадрыларның турскайлаага Совет Армияның болгаш Шериг-Далай Флудунуң хүнүн холбаштыр найысылалдың амычалы чоннарының болгаш амыял есеннигн тэлзекчилери дүүн чечектер салган болгаш дайнычы азулалды мылган.

